

néz le a gyökerekig, és mikor pihen. Én azt képzeltem, hogy épp akkor lenézett a gyökerekig.

Aztán Péter levált a kaktuszról. Sikertől elcsúsztam a pillanatot, amikor megjelent a tüske hegye, kimerevedett ez a pillanat, és nem volt biztos, hogy nem indul-e meg minden visszafelé, a tüske újból bele a húsba, a szó meg vissza Péter szájába, a könnyek a helyükre, a vér az alsó ajakra, az a megrögzött tekintet pedig marad a gyökerekhez tapadva. Nem így lett, Péter elindult a szobán át, de az anyja útját állta, és rákiáltott.

Megfutamodtam, nem szégyellem bevallani, mindegy volt, mit mond utólag Péter. Ezeket az anyai mondatokat nem szabad megismételni. A szerelmesek veszekedéséhez sincs közünk, annyira saját nyelven szól. Tudtam, hogy az anyja semmit sem érhet el, mintha a kiégett körtére szólna, hogy világítson, nem segít és nem változtat a fia helyzetén. Én mégis úgy voltam ezzel, mint a zoknival. Bármilyen hiábavaló megtenni, egy *külön* nézőpontból tűnhet úgy, hogy nincs lehetetlen.

Kifelé menet, már a folyosón, esküszöm, hogy így volt, átmentem a szellem láthatatlan portestén, olyan erősen éreztem, mintha egy zápor pászmáján hatoltam volna át. Amikor benne voltam, hallottam, hogy halovány hangon méltatlankodik.

Beck Tamás

OLGA

Míg élt az anyja, esténként felhívta,
de beszélgetéseikben egyre hosszabbak
lettek a szóközök, mintha számítógép
elromlott billentyűzetén cseteltek volna
egymással. Arra a hatjegyű számra, az anyja
számára még akkor is emlékezett, mikor már
kódolta emlékezete, hogy mit jelent. Talán
a bankszámlaszámom? – kérdezi néha, miközben
kézfőzőn a májfoltot csodálja, mely egyre
terjeszkedik, akár egy születő birodalom.
Jól tartja magát, de abból az évjáratból
származik, amelynek szüretelését
még a kopasz diktátor felügyelte.
Szeretője feleannyi, mint ő, minden
értelemben: csóró, jövőtlen filosz, aki
minduntalan a bankszámlaszámára
emlékezteti. De ez is jobb a végtelen
szóközönnél, amelyről csak mi képzeljük,
hogy tartoznak hozzá szavak.

PIRANI ALKONYAT

Pedig itt csak távolodó lábdobaj
az aranyhídon, árnyékok és fénypázmák
lagymatag, tét nélküli küzdelme, melynek
győztesét jó előre megnevezzük,
akár egy kommersz tévésorozatban,
de ott, ahol a házak homlokzata
úgy ugrik ki a sikátorok fölé, ahogy
nyaktól elválik Proconsul-állkapocs,
valami másról szól az alkonyat. Mikor
bomolni kezd agyam, mint megadott
hőfokon a vitaminok, és nejem hirtelen
alszik el – félhomály nélkül lenyugvó
trópusi Nap –, a panzió előtt kanyarodó
gépkocsi reflektora fénycsíkot futtat
végig a sötét plafonon: mintha fénymásolóban
feküdnék, mely megsokszorozza épp
az életem. A szoba bizonytalan
kontúrjai nem fognak össze semmit,
a fűtőtest, a szekrény szétfolyó pacák
ezen a Rorschach-teszt festményen,
amelyről meg kellene mondanom
hirtelenjében, mi és mi végre,
de ébrenlét és elalvás határa
őrizetlen ösvény, melyen motyókkal
kelek át éjszakánként – illegális
bevándorló –, hogy egy szabadabb világban,
mint gyermekkoromban álmaim,
úgy értelmezzem most ébrenlétemet.

Centauri

MORGEN ÉS NORMAN

Láttam már ködöt fáról fára terjedni égerláperdőben; gomolyogni lassan az ágyúdomb körül; láttam már föntről, ahogy mélyen alattam, a völgy vödrében megül; átfolyni északról délnek a hegyszoroson; láttam rétegződni a hazavezető aszfalt fölött; láttam percek alatt leszálló és felszálló ködöt; láttam hetekig gyülemelő, fojtogató szmogot; a Simpson-szoros partjainál álltam olyan sűrűben is, melyben nem láttam az orrom hegyét; de akkora ködöt még soha sehol, ami azon a nyáron bennem volt.

Júliusra egész egyszerűen úgy gondoltam, hogy Linna elhagyott; csak úgy!, *l'art pour l'art*, így jött ki a lépés, csapó, snitt, ennyi! El nem képzelhettem: ha nem akar megölni, miért nem jön? Másra gondolni se tudtam. Odakint őrjöngött a kánikula, izzadtak a falak, mézgásodtak a fák, habzottak a tetők, megolvadtak a redőnyök, egymásba ragadtak füvek, legyek, levelek. Felhólyagosodott az ég, és lihegtek a bőrrákos erdők. De én úgy dideregtem, mint aki a Beaufort-tenger jégmezején vesztegel. Délutánonként – négy felé – rövid, de vehemens viharok adtak a tájnak a megolvadás alól némi feloldozást. Néha az orkánerejű szél hétágú villámokat hozott. Aztán mindig – minden istenverte nap – csöndes, langyos, gőzölgő alkony jött. Vacogva néztem, ahogy gyíkok sütkéreznek a száradó levendulák között.

Fogalmam nincs arról, meddig nem ettem. Mindenesetre, amikor július közepén sem adtam életjelt, anyám feljött a házhoz; épp arra járt, és bekukkantott, hátha ott vagyok; mit lehet tudni?, amilyen hülye ez a Morgen! Fáztam, és aludtam. Anyám olyan rémült arccal torpant meg a küszöbön, a felmagasodó kórók között, hogy hosszú másodpercekig nem ismertem fel. Mikor végre ráeszméltem, hogy a rémisztő idegen, aki megzavarja vacogásom, az ott az anyám, csak annyit kérdeztem: „Mit akarsz?” Anyám visszakérdezett: „Van fogalmad arról, hogy nézel ki?... Mikor ettél utoljára?” – Nem tudtam válaszolni. Addig eszembe se jutott, hogy nem eszem. Sosem voltam éhes. Csak fáztam nagyon. Anyám kétségbeesett, mondta, hogy ez nem normális, ebbe meg lehet halni, de akkor ne mondjam, hogy erről is ő tehet! Megnyugtattam: *erről* nem.

Három hónapig vártam Linnát. De nem úgy, ahogy várni szokás. Én mást nem csináltam – csak vártam, majdnem száz napig. Úgy rémlett, hogy időpontot is megbeszéltünk, mikor jönni fog. Július elején – a „megbeszélt időpontban” – három napot és három éjjelt ültem végig, csaknem mozdulatlanul a félig lehúzott redőny mögött, az ablakban, alvás nélkül; a legkisebb zajra is atomjaimra bomlottam; három napon át jöttek-mentek a kocsik, jöttek-mentek a viharok, alkonyok, esték, fecskék, sünök és bogarak; szél csapkodta a félkész ház ajtóit; a földszint és az emelet között, kötélentélen-félúton hagyott malteros vödör úgy lengett ide-oda, mint az inga; suhogott a liliumfa lombja, meg-megreccsentek a bejárati pallók; a fákról hol itt, hol ott pottyant valami – de Linna nem jött. A kétségbeeséstől és kialvatlanságtól eszemet vesztettem; eleinte szörnyű kísértések jöttek; tervek, ötletek, pokoli készletések; végül látomások: lángvörös figurák ültek a fákra, bútorokra, falakra; azóta se láttam olyan szépet!; gyönyörűek voltak; vonzóak, nyájasak, kedvesek és pirosak!; bezzeg ők eljöttek – igaz, nem annyira hozzám, mint inkább értem! Integettek. Értettek mindent – végre valaki! –, így hát nem szóltak egy szót sem, csak ellepték a szobát, az udvart, a fák ágait; a leszakadt ereszről lógatták apró lábaikat, halomban heverték a teraszon; volt, ahol sorban, mint a belülről izzó rubinok egy nyakéken, a gyepen véletlenszerűen szétszóródva, hol itt, hol ott felbukkanva egy-egy vakondtúrásból, fatörzs mögül; a sarkokban úgy nyüzsögtek, mint a hangyák, s alig voltak nagyobbak; a másik helyen, a kapuban vagy húsz méter magas langaléta állt; vállán kisebbek ültek; azokon meg amolyan zsebdémonok! S újabbak másztak-bújtak ki hajtókájuk mögül, öveikből, szájukból, orrukából. S mindmind nagyon kedves volt. Vonzó és szép. Jóindulatú. És mindnyájan, kicsik és nagyok, ücsörögve és hemzsegetve is, mind engem néztek, s lassú, kenetteljes mozdulattal intettek felém: „Gyere!, gyere csak! Ne várj tovább, és ne aludj, gyere, tarts velünk!” Jól tudtam: a vég angyalai ők – de ki hitte volna, hogy a halál zsákutcája ilyen gyönyörű, hívogató, megnyugtató és jó!? Olyan kellemesen ijesztő, hogy meghalni is elfelejték – egyszerűen elájulok.

Augusztus végéig senki se keresett. A féltestvéreim, Selma és Norman, eszembe se jutottak. Csak Linna járt a fejemben. Anyám a hó végén kétszer is feljött; ennivalót hozott, de csak falatok mentek le a torkomon. Fájt a rágás. A nyelés maga volt a kín. Megfenyegetett: ha nem eszem, diliházba csukat. Mire én is megfenyegettem: ha kijutok, ráfarag. Többé nem jött.

És amilyen hülye voltam, nemes egyszerűséggel felfordulok ott – ha engedik. Szeptember negyedikén éjjel viszont azt álmodtam, hogy eszembe jut Norman, akit sose szerettem, aki mindig taszított; a látványa, a hangja, a szaga; minden, ami hozzá tartozott. Álomomban anyámmal vacsoráztam. A szobában derékig ért a langyos zöldbor-sófőzelék. Úgy ültünk benne, mint két nyugdíjas a termálmedencében. Az asztallap viszont tiszta volt; bár sarkai a főzelékbe lógtak, az abrosz hófehér. Szép teríték, meiseni porcelán, ezüstkanalak. Középen samovár. Lapostányéron merőkanál. Időnként azzal mertünk a szoba püréjéből. Komótosan szedtünk-ettünk, szedtünk-ettünk, újra és újra; nem voltunk se éhesek, se jóllakottak. Mikor az asztalra cseppenttem némi főzeléket, anyám a rajongás imádatával, halkan szól: „Ejnye, Morgen!” – s e hangsúlyról eszembe jutott Norman. Nem sokkal később anyám – könnyed, világi hangszúllyal – azt kérte, menjek el másnap a kórházba Normanhez, vigyek neki ruhát, narancsot, kérdezzem meg, jól van-e, és lehet-e már tudni valamit a műtétről. Én meg – éppoly kelletlenül, mint mindig – tudomásul véve anyám óhaját, másnap reggel felöltöztem, beraktam a zsákba a csomagot Normannek, anyám levelét a kezelőorvosnak, és buszra szálltam. Unottan zötykölődtem fél napon át, és már a visszautat tervezgettem: mit teszek azután, hová megyek-bújok, hogy anyámmal vagy Normannel ne találkozzam hónapokig? Legszívesebben be se mentem volna hozzá, csak odaadom a nővéreknek a csomagot, tessék!, itt a ruha, itt a narancs, etessék meg velem, amikor kedvük tartja, itt meg anyám levele a doktor úrnak, jól van, ugye? (ki mondana olyat épp nekem, hogy nagy a gond!?), nagyszerű!, viszontlátásra!, aztán ki a kapun, irány a buszmegálló, sose lássam ezt a helyet!, a dülöngélő gyerekeket, a tolokocsikat, a klotyóajtónak támasztott famankókat, és ne facsarja többé orromat az a szag; olyan orvosságok szaga, amelyeket napjában ötször gyógyíthatatlan betegeknek adnak.

Jött is egy ismerős nővér, nagyon megörültem, simán ment minden, odaadtam neki a csomagot és a levelet, ahogy azt a buszon kigondoltam, és már a kijárat felé masíroztam, amikor furcsa vonzást, erős nyugtalanságot éreztem, és az egyik kórterem ajtaja – épp amikor elhaladtam mellette – a huzattól kinyílt. Az ajtóval szemközt Norman ült az ágyban egy rosszul sikerült törökülésfélében; úgy meredt rám, mint még soha. Féktelen csodálatot és megalázó szeretetet sugárzott; erős és folyamatos szél fújt felőle, a hajszálaim lebegtek, a trikóm lobogott; lassan erősödött; előredőltem, hogy el ne essem, és jött egy pillanat – mert sokáig álltam abban a démonerős huzatban –, mikor már nemcsak szeretetet éreztem benne; nemcsak vágyódást azok után, akik egészségesek, nem szarnak be, tudnak írni-olvasni, a játszótéren játszhatnak, huzigálják a lányok haját és szoknyáját, hanem az értelem, a tökéletes, kiteljesedett, vegytisztán magányos öntudat sugárzását; hogy Norman egyáltalán nem hülye, csak más! És éheznek, haldoklik, igen!, éhen hal órákon belül, mert soha egy falatot nem ehetett abból, amiből a többiek legalább morzsákat több-kevesebb rendszerességgel megkaptak. Hogy ő ebből soha semmit nem kapott, nemcsak érzi, hanem tudja is, és ez kegyetlen kettősség! Úgy megsajnáltam, hogy kénytelen voltam bemenni, szeretettel nézni rá, megbocsátással; s ahogy megálltam, hozzá egészen közel, nem bírtam megállni, hogy torzonborz fején végig ne simítsak, mire ő vadul belém karolt, majd kiesett az ágyból,

a karját átpréselte a rácsokon, és olyat láttam álmomban, amit addig soha senki: Norman szemét könnyek borították el! De nem sírt, csak könnyezett, akár vidéki templomok oltárképeinek sápadtan mosolygó szentjei; és tartott engem; feltámasztott, életet oltott-lehelt belém, én meg csak álltam ott, és tisztán tudtam, hogy boldog vagyok!; Norman is az, ehhez pedig csak mi ketten kellettünk – hihetetlen, de senki más!

Alig aludtam néhány órát, mégis már hajnali fél négykor felriadtam. Az udvar vak-sötét volt, a ház fagyos. Fáztam, leszállt az első őszi köd, és hullott az alma; hallottam a tompa puffanásokat a sötétből. Ültem ott dermedten, csapzottan, soványan, kijőz-anodva; elviselhetetlen szégyenérzettel, nyugtalanul; hol Linna jutott eszembe, hol meg Norman. Mikor is láttam utoljára? Két hónapja, négy hónapja? Atyaég! Legalább más-fél éve!! Igen, másfél évig felé se néztem, mert vagy az alma máterben voltam, vagy Linnánál, vagy bárhol másutt, csak ne kelljen rá gondolnom, de hiába! Itt van most ez az álom, többé nem kerülhetem el őt! Másfél év. Valószínűtlennek látszott, hogy Norman egyáltalán emlékszik rám, vagy számon tartaná, akár csak a maga módján is, hogy valahol, a számára tökéletesen érthetetlen tér/világ/kozmosz fogalmán belül ott vagyok én is, a bátyja, a féltestvére. Ám ha mégis?!

Négy sem múlt, mikor a zuhany alatt, a jéghideg vízben álltam már – és boldognak éreztem magam. Normanhez megyek, gondoltam, nem is számít rá! Bizonyára az történik majd, ami álmomban! És ahogy visszaemlékeztem rá, már nem is tűnt olyan el-lenszenvesnek. Alig vártam, hogy induljon az első busz. Úgy éreztem – akkor először –, hogy Norman ketreche zárt, de tiszteletre méltó vadállat, aki vajmi keveset tehet arról, hogy néha most is a gatyába ürít. Mi több! Ketreche is tiszteletre méltónak tűnt, mert ennyi rácsot ki látott már?; és ki az, akit így kell őrizni, elzárni előlem, hét lakattal, vi-zesárokkaal, árammal, acéltüskékkel és várfallal! Nem tudni, ki ő, de *nem akárho!* Mert Norman a betegségek olyan arzenáljával büszkélkedhetett, ami párját ritkította még az afféle klinikákon is, ahol utolsó éveiben úgy hurcolták körbe, mint a véres kardot! Ahol ő volt az első, akihez bevitték a medikusokat – hadd tanuljanak hamar sokat!

Úgy haladtam a sötét utcán, ütemesen-gépiesen és lelkesen a város felé, mint a hold-kórosok; mint akit kötélén húznak! Tudom, milyen az. Mert Norman persze ezen is átesett. Valóságos állatorvosi lová vált kamaszkorára. A kezdődő elmebaj valamennyi tünete és minden létező gyermekbetegség fellelhető volt rajta, a fitymaszkülettől a kelésekkel fejlődő pattanásokig, így hát voltaképp már nem is csodálkoztunk, amikor éjszakánként felkelt, és szabályosan elcsavargott. Iskolatársaim kétkedtek. Azt mondták, hogy holdkórosság csak a filmekben van. Annyiban igazuk volt, hogy Norman nem a tetőn járkált, nem csak holdtöltekor, és a kezét sem nyújtotta maga elé, de et-től eltekintve mindenben megegyezett a holdkórosokkal. Éppúgy nem tudott magá-ról, és éppúgy fura dolgokat vitt véghez: kipakolta a szekrényeket, belevizelt a frizsi-derbe, leakasztotta a konyhafalról a legalább száz fejből álló fokhagymafüzért, és mi-re észrevettük, felszecskázta az egészet; vagy betévedt a szomszédunkhoz, átslattyogott az előszobán, egészen a hálóig, és befeküdt a hatvannégy éves, nyugdíjas ökölvívó és kövér felesége közé. Amikor a vén bunyós felébredt, felkapcsolta a lámpát, s megpil-lantotta Normant: bárgyú mosollyal épp arra készült, hogy átkarolja a feleségét; erre a nehézsúlyú nyugdíjas felpattant, a vállánál fogva kiemelte Normant az ágyból – leg-alábbis én így képezem –, majd a padlóhoz teremtette. Amúgy is utálta. Többször is a lábtörlőjükre szart. Eleinte azt hitték, hogy a földszinti néni pudlítja, ám később ki-derült, hogy Norman a tettes. A mi csodabogarunk népszerűségi indexe a nullára zu-hant akkor – s még ez is! Tehát jól a földhöz vágta. Mi csak annyit hallottunk a folyo-sóról, a nyitott bejárati ajtón át, hogy valaki felordít: az anyád! – és egy nyekkenést (be-

léremegett a fődém is), kisvártatva pedig Norman halálhörgését. Akkor kerestük már őt. Láttuk: a lakásajtó nyitva, csakúgy, mint a bunyós ajtaja, hát gondoltuk, oda kavart be a szerencsétlen. Utánamentünk, és amikor elértük az öregek hálóját, látjuk ám, hogy a tata jobbójával Norman pizsamagallérját markolja, míg baljával megállás nélkül pofozza, durr-durr, durr-durr; az anyád!, erről, arról, egy tenyeres, egy fonák – az ijesztő erejű maflásokat oly gépiesen osztja, mintha holdkóros volna ő is. Norman szájából fröcsögött a vércsatak. Mire kiszabadítottuk, szegény úgy tátogott, akár a partra vetett laposkeszeg, s ahelyett, hogy kiköpte volna a vért, nyeldekelte; hiába kérleltük, nyissa ki a száját – mert féltünk, hogy megfullad –, csak nyelte és nyelte, az utolsó cseppig! Rémülten bámult ránk, és habár tökkelütött hülye volt, aki kéthavonta mukkant egyet-egyet, ezúttal mégis világosan látszott rajta, hogy megdöbbsen! Nem tudott magáról, amikor átment; később viszont nagyon is jól tudta, mi van: az, hogy érthetetlen módon idegen ágyban ébredt, és a „szomszéd bácsi” kis híján agyonverte! Durva éjszakák voltak. Amikor nagyon elharapózott ez a dolog Normannál, nem bízhattunk már abban, hogy idővel kinövi. Beláttuk, ha nem teszünk semmit, akkor az éjszakai lidércnyomás is állandósulni fog, csakúgy, mint a többi rögeszméje. Anyám utasított, hogy éjszaka maradjak fenn, inkább vesz nekem walkmant, csak virrasszak egy kicsit, hallgassak zenét, bár sokkal jobban örülne, ha addig is tanulnám a német szavakat, de végül is mindegy, most az a legfontosabb, hogy amikor látom Normant felkelni, ébresszem fel! Az első éjszaka nem történt semmi. A másodikon elaludtam. A harmadikon látom, ahogy Norman gépiesen felül, úgy marad néhány pillanatra, majd feláll, és elindul az erkélyajtó felé, vagyis az ágyamhoz, amit lefekvés előtt mindig odahúztunk, mivel egyszer kiment az erkélyre is, és majdnem kiesett. Rászóltam, de nem reagált, hanem elindult felém, hosszú, elnyújtott, lassú léptekkel. Na!, gondoltam, most megfoglak! – és lélekben arra is felkészültem, hogy ha kell, ha mód nyílik rá, adok neki én is egyet! Most az egyszer anyám is elnézné! Amikor Norman karnyújtásnyira ért, próbáltam megállítani: idáig és ne tovább! De a betegeskedő, vékony, nálam másfél fejjel alacsonyabb Normanben ijesztő erő volt, és fellökött! Megrémültem. Ez már sok! Pedig hátravolt még a fekete leves. Norman – kihasználva, hogy feldőltem – továbbment, megbotlott a lábamban, átesett rajtam, egyenest az erkélyajtó dupla üvegtáblájába, és kaotikus csörömpölés kíséretében összekaszabolta magát! A következő pillanatban jeges levegő tódult a szobába, a függönnyt a mennyezetig emelte a szél, beviharzott anyám, és felkapcsolta a lámpát. Reméltem, hogy én is összevágtam magam. Az biztosnak tűnt, hogy Norman merő vér lesz, máskülönben nem hozná a formát. De meg kellett állapítanom, hogy szilánk sincs rajtam, nemhogy sérülés. Anyám szemében örvénylett a salátazöld bosszúvágy. Mellém szökkent, rám üvöltött, és az első keze ügyébe kerülő jókora üvegdarabbal lábom döfött – az alkalmi tör felső része persze az ő tenyerét vágta szét; akkor üvöltött csak fel igazán, és úgy, frissen, véres tenyérrel kaptam két nagy átszállót; leestem az ágyról; végül kiszedtük Normant az ablakból. Harminchárom helyen varrták – anyám kezét hét, az én combom huszonegy öltéssel.

Később Norman ágyához vizes lavórt raktunk; amikor felkelve belelépett, automatikusan visszafeküdt, és aludt tovább. Néhány hét múlva elvettük a lavórt, s Norman már lavór nélkül is visszafeküdt. Akkor viszont jött az ő páratlan kamaszkora! Állati mértékben izmosodott; ahelyett, hogy megnyúlt volna, olyan lett, mint Quasimodo zsugorított mása! Dús jeti-gyapjú fejlődött rá, arca elvesztette gyermekes vonásait; legalább harmincévesnek hatott, és meggörnyedt a sok üldögéléstől, noha az ereje ijesztő volt. Mindezek tetejébe egy szép napon anyám felfedezte, hogy megduzzadtak a mellbimbói. Rohant vele a szakorvosokhoz (nehogy Kingkong-lány váljék belőle!),

akik jól ismerték már Normannel együtt. Meg se lepődtek. Találtak még rajta hereflickflakkot meg fitymaszűkületet, amúgy semmi mást. Azt tanácsolták, borogassuk Norman mellbimbóit, attól elmúlik „a mell”! Csakhogy ez nem volt olyan egyszerű gyógymód, mert a tökhülye, érzéketlen Norman váratlanul szemérmessé, csaknem szűziessé vált. Hosszú órák mentek el a gyözködésével. Kikezdeni vele, erőszakoskodni nem lehetett, mert akkor felkapott valamit, ami a keze ügyébe esett, és földhöz vágta, vagy ki az ablakon. Emiatt egy ízben feljelentettek minket – valakit kis híján fejbenyomott az olvasólámpával. Mikor a mellbimbóügy rendeződött, Norman mérhetetlen onanizálásba kezdett, ami számomra azért volt elviselhetetlen, mert akkor még közös szobánk volt, és a gátlásai – szerencsétlenségünkre – feloldódtak. Nem is takargatta; üldögélt az ágyon, és órákig rejszolt, nyögdécselt, vágyakozva sóhajtozott, és elégedetten dűnnyögött. Anyám azt tanácsolta, ne figyeljek oda – inkább tanuljak német szavakat. Ennek ellenére nemegyszer láttam, hogy amikor végez, a sci-fi-léptékben kispriccelő spermát egyszerűen az ágyneműbe vagy a széken hagyott ruháimba keni. Eleinte jobbára csak éjszaka történt ez meg, ám később a nappal egy részét is ezzel töltötte, és lehetetlen volt eltéríteni e szándékától, ha egyszer rájött; morgott ránk, fenyegetően nézett, az egyik kezét előrenyújtotta, hogy elkap minket, vagy valamit, amit kihajthat az ablakon, a másikkal pedig elszántan tovább rángatta a dákót. Később a kórházban – ahová gyomor bajjal került – kis híján megerősakolt egy kislányt. A nővérek utálták, mert elkapta őket – ebben nagyon ügyesnek bizonyult –, s mire észbe kaptak, már a köpeny alatt matatott. Felmerült az is, hogy kasztrálják. S lám, épp akkoriban alábbhagyott a libidója! Visszahúzódó lett. Netán megneszelte, hogy ennek nem lesz jó vége így? Esetleg nem is volt annyira hülye?

Másfél évvel később – mozgásfejlesztésre – egy rehabilitációs központba szállították, de hamarosan egészen más irányt vettek a dolgok. Kiderült, hogy Norman szíve akadozik. Nagydarab izompacsirtává alakult, több mint nyolcvan kilót nyomott, de alig volt magasabb a tizenéveseknél. A szíve egyre kevésbé bírta az aránytalanságokkal járó strapát. Átszállították tehát egy szívközpontba, ahol pedig kiderült: Normannek minden esélye megvan rá, hogy hamarosan befejezze csúfos-kóros földi pályafutását – a pajzsmirigy rák jóvoltából. Csak idegtépő huzavona után találtak olyan klinikát, ahol a sok – egyenként is súlyos – nyavalyát egyszerre kúrálhatták. Alig kezdték el a sugárterápiát, kiderült, hogy leukémiás is – csoda, hogy akkor még élt! En mindenről tudtam, mert anyám mindig elmondta, nemcsak nekem, de mindenkinek; úton-útfélen; talán így próbált megszabadulni a tehertől. Bármit kérdeztek tőle, így válaszolt: „Köszönöm, jól vagyok, csak hát...” – és akkor a Normannel kapcsolatos legújabb iszonyatok tételes felsorolásába kezdett. Végül a legjobb barátjánője se hallgatta meg szívesen. Mindezek ellenére Norman tökéletesen kiesett a tudatomból; tudtam, hogy van, és hamarosan meghal; de hogy ez bármi különöset jelenthetne? – eszembe se jutott. Talán, mert Norman olyan állatorvosi ló volt, minden örökölt és szerzett kórság tárháza, hogy egy pajzsmirigy rák már fel sem tűnt? Vagy eltemettem őt idejekorán?, oly tökéletesen száműztem volna, hogy emlékként se jöhetett vissza? Mindenesetre azon a reggelen szörnyű lelkifurdalást éreztem: még Norman haldoklása sem tudatosul bennem – s mindez egy nő miatt! Vagy miattam? Aztán pedig – ahogy mondtam – boldog lettem a gondolattól, hogy elmegyek hozzá, életemben először jószántamból.

A borotvában pengét is cseréltem, ám mikor fülig beszappanoztam az arcom, meg gondoltam magam. Hátha örül majd, ha én is szőrös vagyok. Láttam egy fotót, amit Gary, a mostohaapám készített róla, nem mintha nálam jobban törődött volna Nor-

mannel. A képen Normannek hatalmas, vörös szakálla volt. Anyám szerint nem engedte vágni. Nem állt jól neki. Az orvosságok felpuffasztották, és így, szakállal együtt olyanná vált, mint egy bolyhos óriásnarancs! De ha egyszer ilyen, mit tehetnék?, legalább hasonlítsak rá kicsit, gondoltam, és eszembe jutott az a néhány jelenet, ami azt jelezte: Norman a maga módján tisztel engem; felnéz rám, és utánoz. Néha, amikor olvastam, hajszálpontosan ugyanazt a pózt vette fel, ahogyan én ültem, azzal a különbséggel, hogy nem volt a kezében könyv. Bár egyszer még „olvasáson” is rajtakaptam; könyvvel a kezében az íróasztalomnál ücsörgött – én persze elkergettem. Mellesleg mindenkire könnyebben támadt, mint rám, már amikor agresszívebb és erősebb lett. Szóval meghagytam magamat olyan szőrösnek és ápolatlannak, mint amilyené három hónap alatt fejlődtem. Már azt is megbántam, hogy lezuhanyoztam. Mindez persze hülyeség, de hát Norman zavarba ejtő jelenségnek számított, még akkor is, ha a féltestvérem volt; hirtelen azt se tudtam, miként viszonyuljak hozzá, hisz már születése pillanatában elutasítottam. A kórház sivár, fehér és rácsos, gondoltam, hát én valami tarkát veszek magamra, hátha jólesik színeket látnia – és oly tarkabarkán öltöttem fel, ahogy addig soha; mert én csak feketét meg sötétkéket hordtam. Nem is találtam könnyen színes ruhát. Átkutattam a zsebeimet, összesepertem az aprópénzt, és narancsot vettem; meg kolbászt, amit Norman nagyon kedvelt, csak anyám – ki tudja már, mi okból? – nem szerette, ha azt eszi; így, naranccsal meg kolbással felültem a buszra, és délután fél kettőkor megérkeztem.

Az a napsütés belőlem származott!; a fák zöldje és az idillikus lombuhogás a klinikához vezető sétányon, az meg Normanból; annyira, de annyira tudtam: a lehető legjobb helyen vagyok! A lépcsőkön szinte felgurultam, a tiszta folyosókon úgy siklottam, akár a jégen, és amikor megláttam egy tolokocsit, elhatároztam, hogy sétálni viszem Norman, ha megengedik, ki a parkba, körbe-körbe. Talán meg is szólal, isten bizony!, nekem meg; mond valamit, hogy ő is álmodt, amiben eljöttem hozzá, és megtanítottam beszélni!; és de jó!, hogy ez így, ilyen egyszerűen, mintha ez volna kettőnk között a természetes, ez most egyszerűen teljesül; valami megjavul, helyrebillen, és ettől fogva nem lehet semmi baj; voltaképp az sem lesz már nagy gond, ha még száz új nyavalyát találnak rajta, kit érdekel mindez?! Most nem! Most ragyog a nap, kocsikázunk a szellős juharfák alatt, szalalozunk a nyírfák ábrándos, fehér törzsei közt, és amikor nem látják, megesszük az összes kolbászt! Visszahozunk minden elszalasztott órát, kiaknázunk minden percet, és nem lesz olyan pillanat, aminek velejét ki ne szívtuk volna!

Hamarosan találtam egy nővért. Bemutatkoztam, mosolyogtam rá, és ő visszamosolygott; szépen, mintha velünk volna ő is, egy jóindulatú, csöndes, titkos összeesküvés részese. Feltűnő, de szolid szépség volt; meg is állapítottam magamban, de már nem azzal az elsőprő lelkesedéssel, ami fél évvel korábban eluralt volna egy pillanat alatt, sokkal inkább „szakértőként”. Útbaigazított, és azt mondta: „Norman örülni fog” – és egy közeli ajtóra mutatott. Akkor kissé megijedtem. Mert minden olyan szép! De mi történik, ha Norman egyáltalán nem örül majd?; és ha hisztériás rohamot kap?, vagy leköp, amint nemegyszer megesett? Mindegy, gondoltam, bármit tesz is, nem csalódom; meg kell maradni így, és a továbbiakban nem kérem számon saját reményeim-képzeteimet Normanen! Mi van, ha ő másként látja ezt az egészet? Tiszteletben tartom. Ezentúl mindig – és ezzel az elhatározással beléptem hozzá.

A kórteremben egyedül volt. Feküdt az ágyon. Azt hiszem, mosolyogtam, ő meg az ablakot bámulta, de a karját kinyújtotta a rácson, az ajtó felé. Azonnal láttam: nem-

hogy szakálla nincs, de haja se, tökkopasz, minden bizonnyal a sugárkezelés miatt; ijesztően sovány, egy csontváz, főként korábbi önmagához képest; az ágya fölött lombik csüng; hosszú, sárga műanyag katéter kígyózik lefelé, és csupasz karján a bőre alá fut. Óvatosan az ágyához lopakodtam, és lassú, nagyon lassú mozdulattal kinyújtott kezébe, nyitott tenyerébe raktam egy narancsot – de a narancs csak egy pillanatra állt meg rajta; nem szorította meg, így hát lebillent róla, lepottyant a földre, és elgurult. Áthajoltam a rácson, és az arcába néztem. Nyitott szemmel bámult a kitárt ablakon át, talán az égre; de a szeme kékesszürke volt, nem pislantott, az arca meg vattafehér, mint a hó, akár a szappan; lila kábelerek dagadtak ki a halántékából; és valami egészen más sugárzott belőle, mint álmomban – valami elszánt jegesség. „Na, hogy vagyunk?!” – kiáltott be a nővér, ahogy visszafelé tartott a folyosón ölnyi pelenkával, és bemosolygott. Én hátranéztem, és azt motyogtam: „Köszönöm jól.” „Valami baj van?” – kérdezte, de minthogy nem válaszoltam, bejött, ledobta a pelenkákat, odalépett az ágyhoz, ránézett Normanre, majd felemelte a csuklóját; láttam már effélét – a filmekben; mikor a pulzust nézik; és olyat is, amikor lecsukják egy gyerek szemét. A nővér azt mondta: tíz perce sincs, hogy áthúzta Norman paplanját – akkor még mosolygott rá, és megpróbált benyúlni a szoknyája alá.

Sajó László

[AZ EMBER KIBOTORKÁL]

az ember kibotorkál
 szemében elhagyott táj
 éltél vagy halott voltál
 szóalj meg ha ott voltál
 az ember kibotorkál
 keresi a borotvát
 ilyet csak a halott lát
 éjt napot se aludt át
 fogkefék között turkált
 az ember kibotorkál
 köp vizelel ott áll
 függönyt néz fényt az utcát
 te halott te hazudsz látsz
 az ember kibotorkál
 óvodás kisdobos már
 vigyázzban áll az osztály
 nyújtsd ki a nyelved hol fáj
 az ember kibotorkál
 kórházi folyosón jár
 tüdő- bel- elmeosztály